

I.P. „Consiliul de supraveghere publică a auditului”

Informația privind piața serviciilor de audit

2019

Context

Urmare intrării în vigoare la 01.01.2019 a Legii nr.271/2017 privind auditul situațiilor financiare, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.7-17, art.48 (în continuare – Legea nr.271/2017) și abrogării Legii nr.61/2007 privind activitatea de audit, republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr.72-75, art.230, (în continuare Legea nr.61/2007) a fost stabilit un nou cadru juridic privind organizarea auditului de către entitățile de audit, reglementarea exercitării profesiei de auditor, supravegherea auditului, precum și cerințele specifice auditului entităților de interes public.

În acest context, Consiliul de supraveghere a activității de audit de pe lângă Ministerul Finanțelor - autoritatea administrativă responsabilă de supravegherea și controlul activității de audit s-a reorganizat prin transformare în Consiliul de supraveghere publică a auditului (în continuare - Consiliu), care este succesorul de drepturi și obligații al primului. Activitatea Consiliului de supraveghere publică a auditului (art.36-38) a intrat în vigoare la 01.09.2018.

Consiliul este o instituție publică autonomă, cu statut de persoană juridică, responsabilă pentru supravegherea publică a auditului.

Potrivit Legii nr.271/2017, Consiliul îndeplinește următoarele funcții:

- a) de înregistrare a stagiilor și de monitorizare a stagiului;
- b) de certificare și de înregistrare a auditorilor;
- c) de înregistrare a entităților de audit;
- d) de monitorizare a instruirii profesionale continue;
- e) de asigurare a calității auditului;
- f) de investigare și de aplicare a măsurilor disciplinare auditorilor și entităților de audit;
- g) de elaborare și de aprobare a actelor normative în vederea exercitării funcției de supraveghere publică a auditului.

Prin urmare, atribuțiile Ministerului Finanțelor reglementate prin Legea nr.61/2007 precum organizarea examenului de calificare, evidența stagiilor în activitatea de audit și eliberarea certificatelor de calificare ale auditorilor în baza deciziei Comisiei de certificare, au fost preluate de către Consiliu conform Legii nr.271/2019.

Organele de conducere ale Consiliului sunt Comitetul de supraveghere a auditului și Directorul executiv.

Componența nominală a comitetului se aprobă pe un termen de 3 ani, conform procedurilor stabilite în Regulamentul de activitate al Consiliului. Acesta este format din 7 membri nepracticieni care posedă cunoștințe în domeniul economic sau în cel juridic și are următoarea componență: doi reprezentanți ai Ministerului Finanțelor, un reprezentant al Băncii Naționale a Moldovei, un reprezentant al Curții de Conturi, un reprezentant al Comisiei Naționale a Pieței Financiare, un reprezentant al mediului de afaceri și un reprezentant al mediului academic specializat în audit.

Consiliul, în calitate de organ de supraveghere publică a auditului care asigură și menține calitatea ridicată a serviciilor de audit, analizează anual piața serviciilor de audit și publică rezultatele acesteia, având ca scop informarea auditorilor, entităților de audit, asociațiilor profesionale din domeniu, precum și publicul larg despre evoluțiile pe această piață.

Datele care au stat la baza analizei, au fost colectate din următoarele surse:

- Pentru anul 2019, conform prevederilor Legii nr. 271/2019:
Registrul public al entităților de audit, Registrul public al auditorilor, Rapoarte privind respectarea procedurilor de control al calității auditului, Rapoarte privind transparența.
- Pentru anul 2018, conform prevederilor Legii nr.61/2007:
Registrul de stat al societăților de audit și auditorilor întreprinzători individuali, Registrul de stat al auditorilor, rapoarte financiare; Informații privind respectarea procedurilor de control al calității lucrărilor de audit; Rapoarte privind transparența societății de audit, a auditorului întreprinzător individual (în cazul efectuării auditului la entități de interes public);

Informația privind entitățile de audit

Potrivit datelor de Registrul de stat al societăților de audit, al auditorilor întreprinzători individuali, la 31.12.2018 erau înregistrate 115 societăți de audit, auditori întreprinzători individuali, iar la 31.12.2019 în Registrul public al entităților de audit ținut de către Consiliu, erau înregistrate 101 entități de audit (*Tabelul 1*).

Tabelul 1: Situația privind numărul entităților de audit și forma juridică de organizare a acestora

Forma juridica de organizare	Situația din 31.12.2018 ¹	Situația din 31.12.2019 ²
Entități de audit	112	101
<i>dintre care</i>		
societăți pe acțiuni	3	2
societăți cu răspundere limitată	109	99
Auditori întreprinzători individuali	3	0
Total	115	101

Pe parcursul anului 2019 și-a încetat activitatea 1 entitate de audit (*Tabelul 2*).

Tabelul 2: Lista entităților de audit care și-au încetat activitatea în anul 2019

Denumirea entității de audit	Auditori
„ROEDL& PARTNER AUDIT” SRL	Șendrea Antonina

Din punct de vedere a formei juridice de organizare și de proprietate, structura entităților de audit este următoarea (*Tabelul 3*).

Tabelul 3: Situația entităților de audit în funcție de forma juridică de organizare și de proprietate

Forma juridică de organizare și de proprietate	Situația la 31.12.2019
<i>Societate cu răspundere limitată</i>	99
<i>dintre care:</i>	
cu capital străin	6
cu capital mixt	1
cu capital autohton	92
<i>Societate pe acțiuni</i>	2
<i>dintre care:</i>	
cu capital autohton	2

¹ Potrivit reglementarilor din Legea nr.61/2007, activitatea de audit se desfășoară de societăți de audit, auditori întreprinzători individuali;

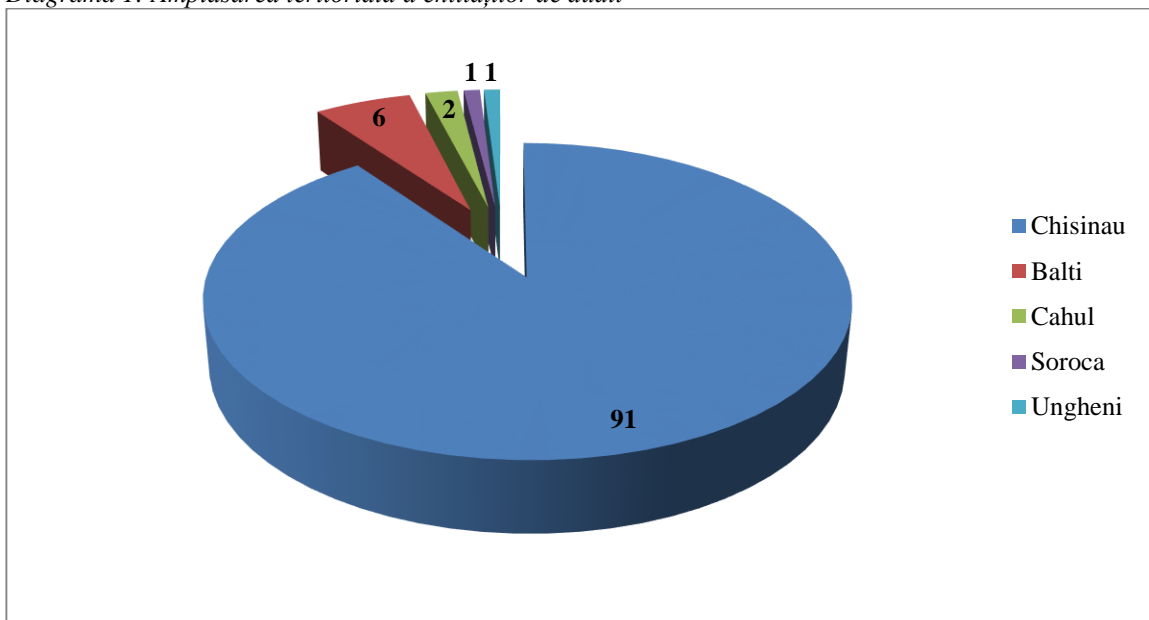
² Potrivit reglementarilor din Legea nr.271/2019, activitatea de audit se desfășoară de entități de audit.

Total	101
--------------	------------

Potrivit datelor din *Tabelul 3*, circa 98% dintre entitățile de audit înregistrate sunt constituite sub forma de societăți cu răspundere limitată, dintre care 91% din entitățile de audit înființate sunt cu capital autohton. Totodată, pe piața serviciilor de audit, sunt înregistrate 2 societăți pe acțiuni cu capital autohton („Audit – Concret” SA, „First Audit International” SA), 6 societăți cu răspundere limitată cu capital străin (ÎCS „Pricewaterhouse Coopers Audit” SRL, ÎCS „KPMG Moldova” SRL, ÎCS „Ernst & Young” SRL, ÎCS „Deloitte & Touche” SRL, „Moore Stephens KSC” SRL, „Baker Tilly Klitou and Partners” SRL) și 1 societate cu răspundere limitată cu capital mixt („BDO AUDIT CONSULTING” SRL).

În anul 2019 amplasarea teritorială a entităților de audit este reprezentată astfel (*Diagrama 1*):

Diagrama 1: Amplasarea teritorială a entităților de audit

Potrivit informațiilor din *Diagrama 1*, circa 90% din entități de audit sunt amplasate în Chișinău. În comparație cu datele din 2018, are loc o creștere cu 2% a numărului entităților de audit înregistrate în municipiul Chișinău.

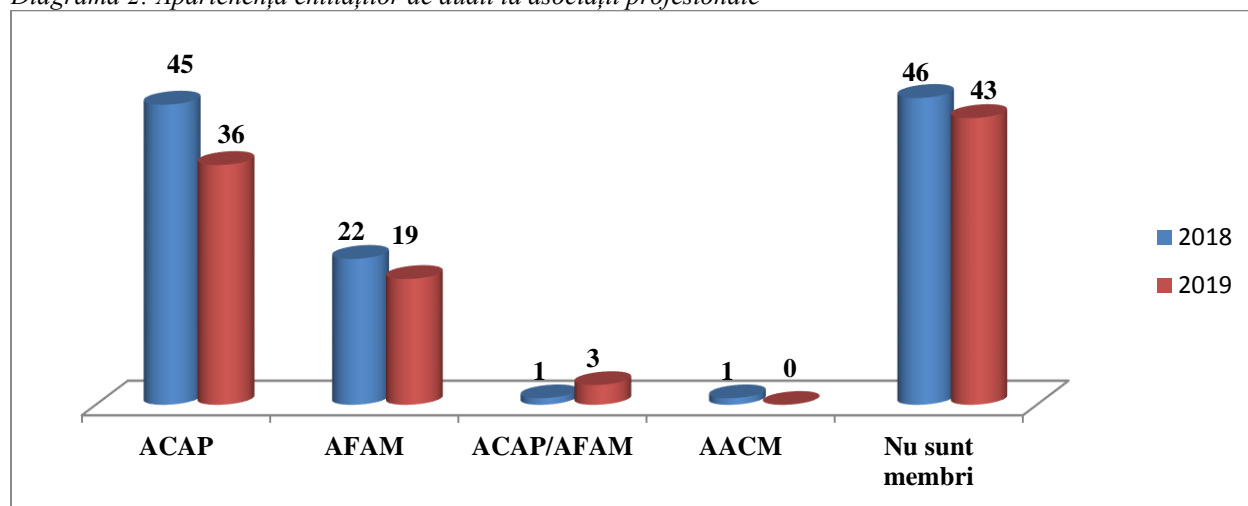
Auditorii și entitățile de audit pot fi înregistrați ca membri în organizații profesionale din domeniul auditului. În 2019, în Republica Moldova au activat 3 organizații profesionale de profil:

- ✓ Asociația contabililor și auditorilor profesioniști din Republica Moldova (ACAP);

Informația privind piața serviciilor de audit

- ✓ Asociația auditorilor și societăților de audit din Republica Moldova AFAM;
- ✓ Asociația auditorilor și consultanților în management (AACM).

Diagrama 2: Apartenența entităților de audit la asociații profesionale

Potrivit *Diagramei 2*, pentru anul 2019, circa 43% din entitățile de audit înregistrate nu sunt afiliate organizațiilor profesionale din domeniul auditului. Organizația profesională cu cel mai mare număr de membri este ACAP – cu 36 entități de audit, urmată de AFAM – cu 19 entități de audit.

Informația privind auditorii

La 31.12.2019, în Registrul public al auditorilor erau înregistrați 218 auditori care dețin certificate de calificare al auditorului (*Tabelul 4*). Pe parcursul anului 2019 a încetat activitatea unui auditor, ca urmare a decesului.

Tabelul 4: Situația privind auditorii înregistrați

Auditori	Situația la 31.12.2018	Situația la 31.12.2019
Total	301	218
<i>dintre care:</i>		
auditori care desfășoară activitate de audit	200	191
auditori a căror activitate este suspendată	50	8
auditori care nu desfășoară activitate de audit	51	19

Potrivit datelor din *Tabelul 4*, la 31.12.2019 în Registrul public al auditorilor figurau 218 auditori. Comparând informația pentru anii 2018 - 2019, se observă că 83 (28%) auditori care dețin certificate de calificare nu s-au înregistrat în Registrul public al auditorilor, deși figurau anterior în Registrul de stat al auditorilor ținut de Ministerul Finanțelor.

În același timp, numărul auditorilor care practică activitatea de audit a scăzut cu circa 5%.

Auditorii care dețin certificate de calificare ale auditorului pentru alte domenii de certificare, precum instituțiile financiare, eliberate de Banca Națională a Moldovei și piața financiară nebancaară, eliberate de Comisia Națională a Pieței Financiare, prezintă certificatele de calificare Consiliului, în vederea înregistrării acestora în Registrul public al auditorului.

Conform datelor din Registrul public al auditorilor, la 31.12.2019, auditorii dețineau certificate de calificare pentru următoarele domenii (*Tabelul 5*):

Tabelul 5: Situația privind alte domenii de certificare ale auditorilor

Tip certificat	Situația la 31.12.2018	Situația la 31.12.2019
Total auditori certificați pentru alte domenii de certificare	93	84
Auditori care dețin certificate de calificare pentru auditul instituțiilor financiare		
<i>dintre care:</i>		
auditori care desfășoară activitate de audit	26	26
auditori a căror activitate este suspendată	0	0
auditori care nu desfășoară activitate de audit	0	3

Informația privind piața serviciilor de audit

Auditori ce dețin certificate de calificare pentru auditul participanților profesioniști la piața asigurărilor <i>dintre care:</i>		
	32	28
✓ auditori care desfășoară activitate de audit	30	25
✓ auditori a căror activitate este suspendată	2	1
✓ auditori care nu desfășoară activitate de audit	0	2
Auditori ce dețin certificate de calificare pentru auditul participanților profesioniști la piața valorilor mobiliare <i>dintre care:</i>		
	23	19
✓ auditori care desfășoară activitate de audit	21	16
✓ auditori a căror activitate este suspendată	2	0
✓ auditori care nu desfășoară activitate de audit	0	3
Auditori ce dețin certificate de calificare pentru auditul asociațiilor de economii și împrumut <i>dintre care:</i>		
	12	11
✓ auditori care desfășoară activitate de audit	11	10
✓ auditori a căror activitate este suspendată	1	0
✓ auditori care nu desfășoară activitate de audit	0	1

Potrivit informațiilor din *Tabelul 5*, numărul auditorilor care dețin certificate de calificare ale auditorului pentru alte domeniile de certificare a scăzut cu circa 10%, ca urmare a neînregistrării unor auditori în Registrul public al auditorilor.

Pe parcursul anului 2019, în cadrul Consiliului au fost realizate următoarele activități:

- ✓ Cu privire la stagiul în audit:
 - 15 stagiaari au fost înregistrați în Registrul stagiariilor;
 - 15 certificate de stagiu au fost eliberate de Consiliu.
- ✓ Cu privire la obținerea calificării profesionale de auditor:
 - 4 auditori au obținut certificate de calificare, ca urmare a susținerii examenelor pentru obținerea calificării profesionale de auditor și a recunoașterii certificatelor internaționale în domeniul contabilității;
- ✓ 8 auditori și-au suspendat activitatea, ca urmare a depunerii cererii de suspendare a activității sale;
- ✓ Cu privire la controlul extern al calității auditului:
 - la 4 entități de audit au fost realizate controale externe ale calității de către Consiliu, în vederea testării Metodologiei privind controlul extern al calității.

Informația privind activitatea de audit

Potrivit informațiilor din Rapoartele privind respectarea procedurilor de control al calității auditului, prezentate în *Tabelul 6*, circa 45% din entitățile de audit înregistrate nu au desfășurat activitate de audit pe parcursul anului 2019.

Tabelul 6: Situația privind activitatea entităților de audit

Entitate de audit	Situația din 31.12.2019
Total	101
dintre care:	
au desfășurat activitate de audit	56
nu au desfășurat activitate de audit	45

În funcție de tipul de activitate desfășurat de entitățile de audit pentru anul 2019 situația este următoarea (*Tabelul 7*):

Tabel 7: Situația entităților de audit în funcție de tipul de activitate desfășurat

Tip de activitate	Situația la 31.12.2018		Situația la 31.12.2019	
	Număr	%	Număr	%
Total societăți de audit, auditori întreprinzători individuali/ entități de audit	115	100	101	100
<i>dintre care:</i>				
Societăți de audit/entități de audit care au desfășurat exclusiv activitate de audit	8	6,96	15	14,85
Societăți de audit, auditori întreprinzători individuali/entități de audit care au prestat exclusiv servicii conform art.21 alin.(7) din Legea nr.271/2017	40	34,78	32	31,68
Societăți de audit, auditori întreprinzători individuali/ entități de audit care au desfășurat activitate de audit și au prestat servicii conform art.21 alin.(7) din Legea nr.271/2017	58	50,43	41	40,59
Societăți de audit/entități de audit care nu au avut activitate	9	7,83	13	12,87

Conform datelor din tabel, circa 41% din entitățile de audit înregistrate au desfășurat activitate de audit și au prestat servicii conform art.21 alin.(7) din Legea nr.271/2017. Numărul entităților de audit care au desfășurat exclusiv activitate de audit a crescut în anul 2019 cu circa 87%. Totodată, 13 entități de audit nu au

desfășurat activitate, ceea ce reprezintă 13% din numărul total al entităților de audit înregistrate. O entitate de audit nu a prezentat Raportul privind respectarea procedurilor de control al calității auditului.

Serviciile prestate de entitățile de audit conform art.21 alin.(7) din Legea nr.271/2017, sunt:

- a) servicii fiscale, inclusiv:
 - întocmirea declarațiilor fiscale;
 - calcularea impozitelor și a taxelor;
 - de consultanță fiscală;
 - asistență în cadrul verificărilor efectuate de către autoritățile fiscale;
- b) servicii de consultanță care prevăd participarea la gestiunea entității auditate sau la procesul decizional al acesteia, inclusiv:
 - de asistență în domeniul managementului;
 - de asistență în administrare, reorganizare și lichidare;
- c) servicii de organizare, restabilire, ținere a contabilității și de întocmire a situațiilor financiare;
- d) servicii de elaborare și implementare a procedurilor de control intern, de gestionare a riscurilor privind întocmirea și/sau verificarea informațiilor financiare și a sistemelor informaționale aferente;
- e) servicii de executare a funcției de audit intern sau a funcției cenzorului/comisiei de cenzori.

Potrivit prevederilor Legii nr.287 din 15.12.2017 contabilității și raportării financiare (în continuare – Legea nr.287/2017), se consideră entitate de interes public, entitatea ale cărei valori mobiliare sunt admise la tranzacționare pe o piață reglementată; bancă; asigurator (reasigurator)/societate de asigurări; organism de plasament colectiv în valori mobiliare cu personalitate juridică; entitate mare care este întreprindere de stat sau este societate pe acțiuni în care cota statului depășește 50% din capitalul social.

Totodată, conform art.4, alin.4) a Legii nr.287/2017, entitatea mare este entitatea care, la data raportării, depășește limitele a două dintre următoarele criterii:

- a) totalul activelor – 318000000 de lei;
- b) veniturile din vânzări – 636000000 de lei;
- c) numărul mediu al salariaților în perioada de gestiune – 250.

Drept urmare, pentru anul 2019, Rapoarte privind transparența au fost prezentate de către 17 entități de audit. Lista entităților de audit și numărul entităților de interes public auditate în 2019 este prezentată în *Tabelul 8*.

Tabelul 8: Lista entităților de audit și numărul entităților de interes public auditate în anul 2019

Nr. d/o	Entitate de audit	Nr. entități de interes public auditate în anul 2019
1.	„Moore Stephens KSC” SRL	6
2.	„Audit – Concret” SA	4
3.	ÎCS „KPMG Moldova” SRL	3
4.	„BDO Audit & Consulting” SRL	3
5.	„Audit-Complex” SRL	3
6.	ÎCS „Pricewaterhouse Coopers Audit” SRL	2
7.	„Ecofin-Audit-Service” SRL	2
8.	„Grant Thornton Audit” SRL	2
9.	Î.M. „First Audit International” SA	2
10.	„Moldauditing” SRL	2
11.	„DIVERS AUDIT” SRL	2
12.	ÎCS „Ernst & Young” SRL	1
13.	„Afex Service” SRL	1
14.	ÎCS „Baker Tilly Klitou and Partners” SRL	1
15.	„Roit-Audit” SRL	1
16.	„DD Consulting” SRL	1
17.	„LRI ESTIM” SRL	1

Entitățile de interes public auditate și societățile de audit care au efectuat auditul în perioada 2018-2019 sunt prezentate în *Tabelul 9*.

Tabelul 9: Lista entităților de interes public auditate și a entităților de audit care au efectuat auditul

Entitatea de audit	Entităților de interes public auditate	
	2018	2019
„Moore Stephens KSC” SRL	<ul style="list-style-type: none"> • BC „Moldindconbank” S.A. • BC „Victoriabank” S.A. 	<ul style="list-style-type: none"> • BC „Moldindconbank” S.A. • BC „Victoriabank” S.A. • I.S. Calea Ferată din Moldova • S.A „CET- NORD” mun. Bălți • S.A. "APĂ TERMO" Ceadâr-Lunga • I.S. "ADMINISTRAȚIA DE STAT A DRUMURILOR"
„Audit – Concret” SA	<ul style="list-style-type: none"> • SA „TRANSELIT” S.A. • SA „ASTERRA GRUP” S.A. • SA „INTACT Asigurări Generale” S.A. 	<ul style="list-style-type: none"> • „TRANSELIT” S.A. • „ASTERRA GRUP” S.A. • „Moldtelecom” S.A. • „Poșta Moldovei” Î.S.

Informația privind piața serviciilor de audit

ÎCS „KPMG Moldova” SRL	<ul style="list-style-type: none"> • BC „EXIMBANK” S.A. • „DONARIS VIENNA INSURANCE GROUP” S.A. • IM CA „Grawe Carat Asigurări” S.A. 	<ul style="list-style-type: none"> • BC „EXIMBANK” S.A. • „DONARIS VIENNA INSURANCE GROUP” S.A. • „Grawe Carat Asigurări” S.A.
„BDO AUDIT CONSULTING” SRL	<ul style="list-style-type: none"> • BC „MOLDOVA-AGROINDBANK” S.A. • BC „Banca de Finanțe și Comerț” S.A. • BC „COMERȚBANK” S.A. 	<ul style="list-style-type: none"> • BC „MOLDOVA-AGROINDBANK” S.A. • BC „Banca de Finanțe și Comerț” S.A. • BC „COMERȚBANK” S.A.
„Audit-Complex” SRL	<ul style="list-style-type: none"> • SA „Klassika Asigurări” S.A. 	<ul style="list-style-type: none"> • „Klassika Asigurări” S.A. • „RED Nord” S.A. • „Fabrica de Sticlă din Chișinău” Î.S.
ÎCS „Pricewaterhouse Coopers Audit” SRL	<ul style="list-style-type: none"> • BC „ProCredit Bank” S.A. • Banca Comercială Romană S.A. 	<ul style="list-style-type: none"> • BC „ProCredit Bank” S.A. • Banca Comercială Romană Chișinău S.A.
„Ecofin-Audit Service” SRL	<ul style="list-style-type: none"> • SA “MOLDASIG” S.A. • SA “ALLIANCE Investment Group” S.A. 	<ul style="list-style-type: none"> • ”MOLDASIG” S.A. • ”GALAS” S.A.
„Grant Thornton Audit” SRL	<ul style="list-style-type: none"> • BC „ENERGBANK” S.A. 	<ul style="list-style-type: none"> • BC „ENERGBANK” S.A. • „Apă Canal Chișinău” S.A.
„First Audit International” SA	<ul style="list-style-type: none"> • CA „AUTO-SIGURANȚA” S.A. • SAR “MOLDCARGO” S.A. 	<ul style="list-style-type: none"> • „AUTO-SIGURANȚA” S.A. • ”MOLDCARGO” S.A.
„Molda auditing” SRL	<ul style="list-style-type: none"> • SA „GARANȚIE” S.A. 	<ul style="list-style-type: none"> • SA “GARANȚIE” S.A. • „ACORD-GRUP” S.A.
„DIVERS AUDIT” SRL	-	<ul style="list-style-type: none"> • „Combinatul de vinuri Cricova” S.A. • ITA „Mecagro Î.S.
ÎCS „Ernst & Young” SRL	<ul style="list-style-type: none"> • BC “MOBIASBANCĂ - Grup Societe Generale” S.A. 	<ul style="list-style-type: none"> • MOBIASBANCA – OTP Group S.A.

Informația privind piața serviciilor de audit

„Afex Service” SRL	-	• „INTACT ASIGURĂRI GENERALE” S.A.
„Baker Tilly Klitou and Partners” SRL	• BC „EuroCreditBank” S.A.	• BC „EuroCreditBank” S.A.
„Roit-Audit” SRL	• SA „Moldova - AstroVaz” S.A.	• „Moldova - AstroVaz” S.A.
„DD Consulting” SRL	• SA „ASITO DIRECT” S.A.	• „GENERAL ASIGURĂRI” S.A.
„LRI ESTIM” SRL	-	• „Franzeluța” S.A.

Pentru efectuarea auditului la entitățile de interes public și la entitățile mari, stabilite conform Legii contabilității și raportării financiare nr.287/2017, entitatea de audit trebuie să aibă în calitate de angajați nu mai puțin de doi auditori. Urmare analizei informațiilor prezentate în Rapoartele privind respectarea procedurilor de control al calității auditului, o entitate de audit care a efectuat auditul la entități de interes public nu respectă condiția menționată mai sus.

Potrivit art.29 din Legea 271/2017, entitățile de audit care efectuează auditul la entitățile de interes public prezintă Consiliului și publică pe propriile pagini web oficiale, în termen de 4 luni de la sfârșitul fiecărei perioade de gestiune, raportul privind transparența, care rămâne disponibil minimum 5 ani de la data publicării. În acest context, din 17 entități de audit care au efectuat auditul la entitățile de interes public, 3 entități de audit nu dispun de pagină web oficială.

Pe parcursul anului 2019, entitățile de audit au emis următoarele tipuri de rapoarte prevăzute în *Tabelul 10*.

Tabelul 10: Situația privind tipurile rapoartelor emise de entitățile de audit, numărul serviciilor prestate

Tip raport/ Număr	Situația la 31.12.2019
Total	2.129
Rapoarte ale auditorului emise pentru auditul situațiilor financiare	416
Rapoarte de revizuire emise	34
Rapoarte de asigurare emise	22
Rapoarte privind serviciile conexe emise <i>inclusiv</i>	630
• rapoarte asupra constatărilor efective (misiuni pe baza procedurilor convenite - conform ISRS 4400)	624
• rapoarte de compilare (conform ISRS 4410)	6

Informația privind piața serviciilor de audit

Rapoarte ale auditorului emise, altele decât pentru auditul situațiilor financiare	109
Servicii prevăzute de art.21 alin.(7) din Legea nr.271/2017	918

În perioada de raportare 2019, entitățile de audit au emis 416 rapoarte ale auditorului emise pentru auditul situațiilor financiare, cu 25% mai puține decât numărul acestora în anul 2018, când au fost emise 558 rapoarte.

Pentru rapoartele auditorului emise pentru auditul situațiilor financiare, situația detaliată este prezentată în *Tabelul 11*.

Tabelul 11: Situația privind numărul rapoartelor auditorului emise pentru auditul situațiilor financiare

Tip serviciu/ Număr	Situația la 31.12.2019
Număr total rapoarte ale auditorului emise pentru auditul situațiilor financiare	416
• Rapoarte ale auditorului emise pentru auditul situațiilor financiare individuale a entităților de interes public	37
- Entități ale căror valori mobiliare sunt admise la tranzacționare pe o piață reglementată	0
- bănci	11
- asigurători (reasiguratori)/ societăți de asigurări	14
- organisme de plasament colectiv în valori mobiliare cu personalitate juridică	0
- entități mari care sunt întreprinderi de stat, societăți pe acțiuni în care cota statului depășește 50% din capitalul social	12
• Rapoarte ale auditorului emise pentru auditul situațiilor financiare individuale a entităților mari, altele decât cele prevăzute la rubrica 16, pct.1 subpct.5) din Decizia nr.33/2019 privind aprobarea Raportului privind respectarea procedurilor de control al calității auditului	38
• Rapoarte ale auditorului emise pentru auditul situațiilor financiare individuale a entităților mijlocii	44
• Rapoarte ale auditorului emise pentru auditul situațiilor financiare individuale a altor entități supuse auditului obligatoriu, conform legislației în vigoare	99
• Rapoarte ale auditorului emise pentru auditul solicitat al situațiilor financiare individuale	186
• Rapoarte ale auditorului emise pentru auditul situațiilor financiare consolidate	12

Potrivit datelor din *Tabelul 11*, în anul 2019 pentru auditul solicitat, numărul contractelor este în scădere cu 34% față de anul 2018, când au fost emise 350 rapoarte ale auditorului, această fiind consecința scăderii solicitărilor din partea acționarilor/asociaților, investitorilor, creditorilor, după caz.

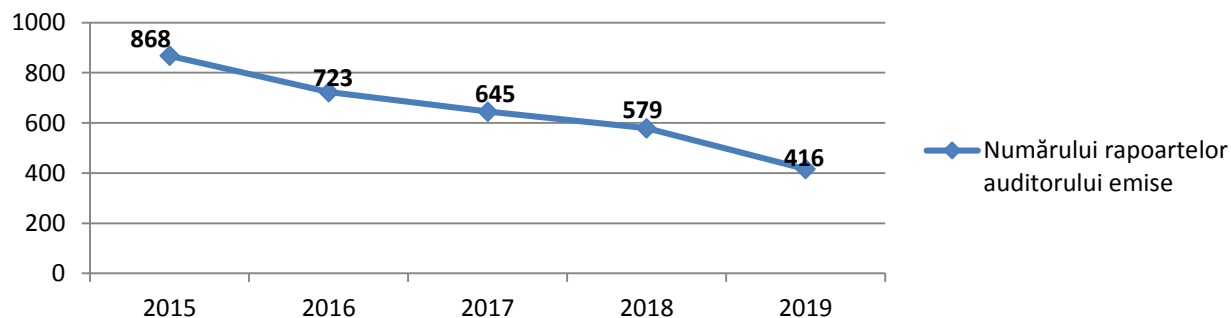
În funcție de opinia exprimată de auditor, cele 416 rapoarte de audit emise în anul 2019 sunt detaliate mai jos (*Tabelul 12*):

Tabelul 12: Situația privind rapoartele întocmite de entitățile de audit în funcție de opinia exprimată de auditor

Tip servicii	Situația la 31.12.2019	
	Număr	%
Numărul total al rapoartelor auditorului întocmite	416	100
<i>dintre care:</i>		
• cu opinie nemodificată	235	56,50
• cu opinie modificată	181	43,50
<i>dintre care:</i>		
i. Opinie cu rezerve	159	38,20
ii. Opinie contrară	7	1,70
iii. Imposibilitatea exprimării opiniei	15	3,60

Dinamica numărului rapoartelor auditorului emise de entitățile de audit pe parcursul anilor 2015-2019 este prezentată în *Diagrama 3*:

Diagrama 3: Situația privind rapoartele auditorului emise de entitățile de audit

Pe parcursul anilor 2015-2019 se remarcă scăderea constantă a numărului rapoartelor auditorului emise de entitățile de audit, ajungând în anul 2019 la cea mai mică valoare de 416 rapoarte.

În conformitate cu Legea nr.271/2017, entitatea de audit este obligată să asigure riscul de audit. Scopul asigurării riscului de audit constă în asigurarea răspunderii entității de audit pentru prejudiciul cauzat entității auditate, solicitantului

auditului ca urmare a exprimării unei opinii de audit necorespunzătoare, în cazul în care situațiile financiare conțin denaturări semnificative.

Din 56 de entități de audit care au efectuat auditul situațiilor financiare individuale și/sau al situațiilor financiare consolidate:

- ✓ 34 au încheiat contracte de asigurare de răspundere civilă pentru posibilele riscuri de activitate profesională;
- ✓ 22 au optat pentru constituirea provizioanelor ca modalitate de asigurare a riscului de audit.

Totodată, toate entitățile de audit care au efectuat audit la entitățile de interes public au asigurat riscul de audit prin încheierea contractelor de asigurare de răspundere civilă pentru posibilele riscuri de activitate profesională potrivit art.26 alin.(3) din Legea nr.271/2017.

Conform datelor prezentate în Raportul privind respectarea procedurilor de control al calității auditului, la sfârșitul anului 2019 efectivul de personal din cadrul entităților de audit era următorul (*Tabel 13*):

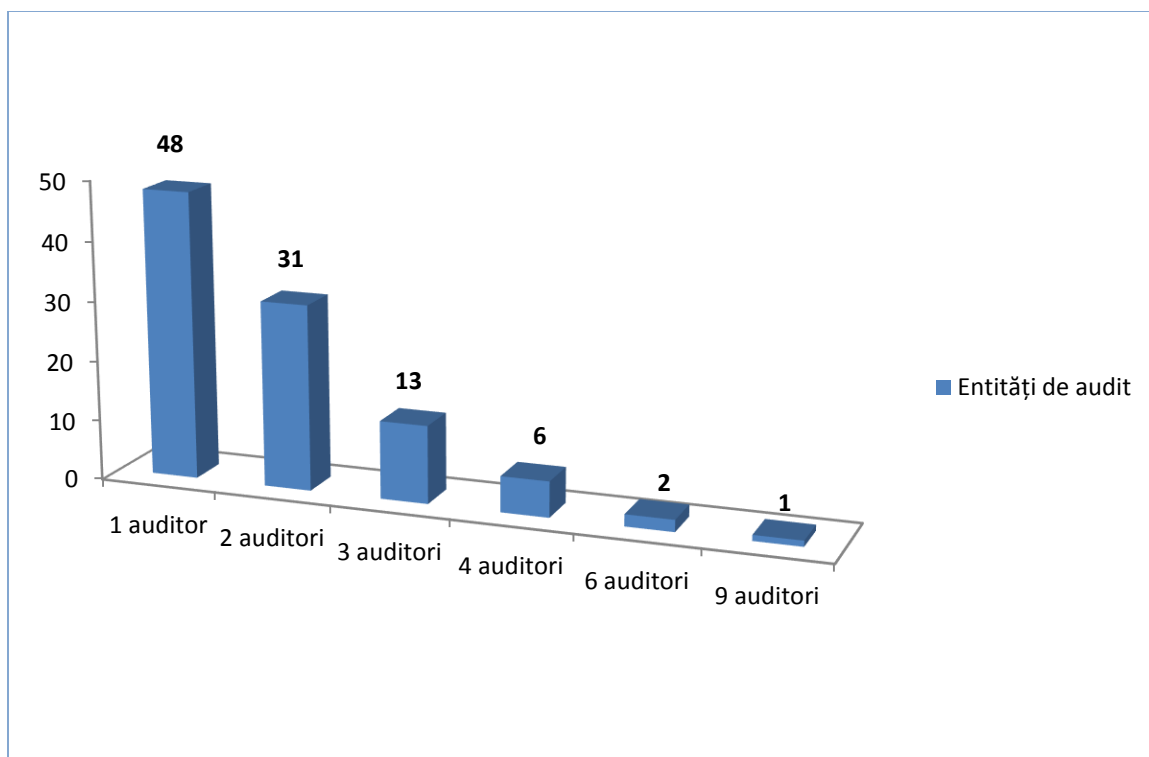
Tabelul 13: Evoluția efectivului de personal din cadrul entităților de audit

Salariați	Situația la 31.12.2018	Situația la 31.12.2019
Total	577	544
Auditori	200	193
Stagiari	23	21
Alți angajați	354	330

Conform datelor din *Tabelul 13*, se observă o reducere a numărului auditorilor din cadrul entităților de audit cu circa 4% și a numărului stagiarilor cu circa 9% comparativ cu anul precedent, ceea ce indică o scădere a interesului pentru exercitarea profesiei de auditor. Toate acestea, sprijinite de diminuarea constantă a numărului rapoartelor auditorului emise de entitățile de audit, indică reacția pieței muncii la scăderea cererii privind prestarea serviciilor de audit.

Cea mai mare parte a entităților de audit au desfășurat activitatea cu unul - (47%) sau doi (31%) auditori angajați (*Diagrama 4*).

Diagrama 4: Gruparea entităților de audit în funcție de numărul auditorilor care desfășoară activitatea în cadrul entității):

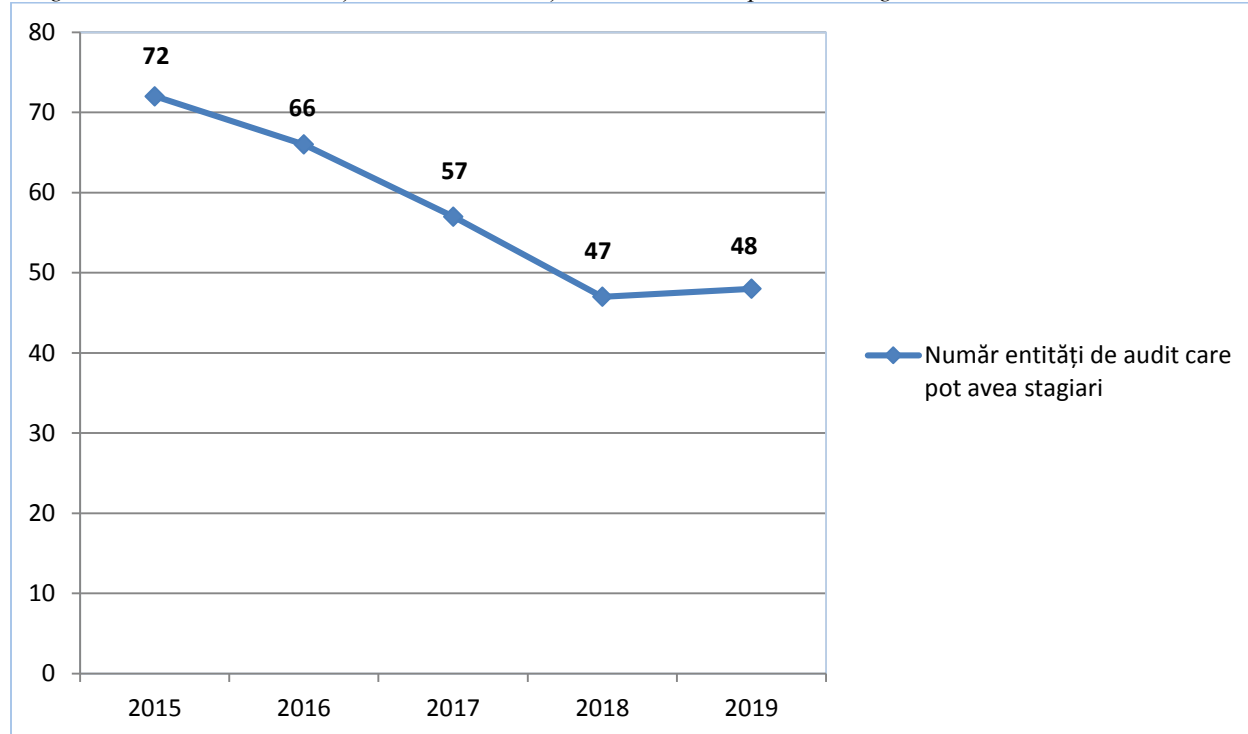
Conform Deciziei Comitetului de supraveghere a auditului nr.15 din 06.08.2019 cu privire la aprobarea Normelor de pregătire profesională a stagiarilor în activitatea de audit, stagiul poate fi efectuat în cadrul unei entități de audit care este înregistrată în Registrul public al entităților de audit și a avut în derulare cel puțin 2 misiuni de audit în anul precedent.

Astfel, potrivit datelor din Rapoartele privind respectarea procedurilor de control al calității auditului pentru anul 2019, prezentate în anul 2020, dintre cele 101 de entități de audit, 48 entități de audit respectă criteriile înaintate și pot avea stagiari. În anul 2018, din cele 112 de societăți de audit 57 de societăți de audit întruneau criteriile menționate și puteau avea stagiari.

Lista entităților de audit care pot avea stagiari pe parcursul anului 2020 este publicată pe pagina web a Consiliului (<http://cspa.md/sites/default/files/Lista%20entitatilor%20de%20audit%20care%20pot%20avea%20stagiari%202020.pdf>).

Dinamica entităților de audit, care au avut în derulare cel puțin 2 misiuni de audit și care pot avea stagiari pentru perioada 2015-2019 este prezentată în *Diagrama 5*:

Diagrama 5: Dinamica societăților de audit/entităților de audit care pot avea stagiaři

Urmare examinării informației din *Diagrama 5* se constată că în anul 2019, numărul entităților de audit care pot avea stagiaři este în ușoară creștere (2%) comparativ cu anul 2018, când numărul entităților de audit care puteau avea stagiaři a fost cel mai mic din ultimii 4 ani.

Structura veniturii din vânzări a entităților de audit, inclusiv a veniturii obținut din efectuarea auditului situațiilor financiare pentru anul 2019 este următoarea (*Tabelul 14*):

Tabelul 14: Situația privind venitul din vânzări a entităților de audit

Venitul din vânzări 2019, total:	Lei MD	%
		160 852 770
✓ Venitul din vânzări din realizarea auditului situațiilor financiare, total, dintre care:	45 545 130	28,32
• la entități de interes public	11 803 120	7,34
• la entități mari, altele decât cele prevăzute la rubrica 16, pct.1 subpct.5) din Decizia nr.33/2019	9 707 490	6,04
• la entități mijlocii	3 971 400	2,47
• la alte entități supuse auditului obligatoriu conform legislației în vigoare	4 128 290	2,57

Informația privind piața serviciilor de audit

• auditul solicitat	13 983 830	8,69
• auditul situațiilor financiare consolidate	1 951 000	1,21
✓ Alte venituri	115 307 640	71,68

Din *Tabelul 14* se observă că cota venitului din vânzări obținut din realizarea auditului situațiilor financiare este de circa 28% din totalul vânzărilor pentru anul 2019. Cea mai mare parte din vânzările pentru anul 2019, circa 72% revine altor venituri realizate din prestarea serviciilor conexe, emiterea altor rapoarte decât pentru auditul situațiilor financiare și servicii prestate conform art.21 alin.(7) al Legii nr.271/2017.

Tabelul 15: Situația comparativă a tipurilor de venituri din vânzări pentru anii 2018-2019

Tipul venitului din vânzări	2018	2019	Diferența +/- lei
	lei	lei	
Venitul din vânzări, total <i>dintre care:</i>	157 835 210	160 852 770	+ 3 017 560
✓ Venitul din realizarea auditului situațiilor financiare	72 408 920	45 545 130	- 26 863 790
✓ Alte venituri	85 426 290	115 307 640	+ 29 881 350

Datele din *Tabelul 15* reflectă diminuarea venitului obținut din realizarea auditului situațiilor financiare cu 26.863,79 mii lei pentru anul 2019, comparativ cu venitul respectiv din anul 2018. Totuși, totalul venitului din vânzări pentru anul 2019 este în creștere cu 3.017,56 mii lei, ca urmare a creșterii cu 29.881,35 mii lei a altor venituri.